

עין משפט גד מצוה

יא א ב ג מו' פרק א
מה' פרה אדומה
הלכה ז סנה לארן שטו
ועשן לבנ:

כג:

ש"מ דפרה קדשי מובח היא. תימה להריב"ם מנליה דקדשי מוצח היא וטעמא משום רביעה דלמא לעולם הויל קדשי זדק הבית וטעמא משום עול דמנן (פרה פ"ג מ"ד) עלה עליה זכר פסולה יש לומר דרביעת אדם שהיא בזומה זקופה לא שייך זה עול כמו זבהמה ועוד מדקתמי עלה וכן היה ר' אליעזר פוקל זבל הקרבנות אלמא לאו טעמא משום עול **ס**: **אל"א** מעתה **תפסול** ביוצא דופן. לפוס ריהטא משמע דקאי אהא דשני שאני פרה דחטאת קרייה רחמנא וה"פ אל"צ טעם פסול רביעה משום דקדשי מוצח היא איכא למימר דפליג ר"ש ואמר קדשי זדק הבית היא הילכך לא מיפסלא לא זביעה ולא זיואל דופן אללא כיון דאמרת טעמא דרביעה משום דחטאת קרייה רחמנא תפסול זיואל דופן דמסכתא לא פליג אהך דרשא אלמא תניא כו' עד דקאמר אללא שאני פרה הואיל ומוס פוסל זה ולפי גירסא זו משמע דהשתא דרז ביה מטעמא דחטאת קרייה רחמנא אללא לעולם קדשי זדק הבית **(י)** לר"ש ורביעה הוא דפסלא כיון דמוס פוסל זה אללא זיואל דופן לא מיפסלא ורזנן דפסלי זיואל דופן משום דסברי דקדשי מוצח היא וקשה דספ"ק לשזועות (דף יא): על הך זרייתא דפרה משני נשאנן פרה דקדשי זדק הבית היא ודחוק הוא דנוקי לה כר"ש ועוד דסוגיא דתלמודא פ"ק דזבחים (דף יד: ו) **ופ'** **(ז)** (המוצח מקדש) (דף סח:) **וצפ"ק** דמננות (דף ו: ו) **וסט** **וצפ"ג** דזכורות (דף כה) **וציומא** פרק טרף זקלפי (דף מג) **וצתמורה פרק ט** (המוצח) משמע דפרה קדשי זדק הבית **(י)** ואין סברא להעמיד כל הני כר"ש ולא כרזנן וע"ק דצפ"ק דחולין (דף יא). מוכח תלמודא דטרפות פוקל זביעה משום דחטאת קרי רחמנא לכך נראה לפרש אללא מעתה תיפסל זיואל דופן ולא אשנויאל דחטאת קרייה רחמנא קאי

אלא למאי דאסיקנא דמיפסלא זביעה או משום דקדשי מוצח או משום דחטאת קרייה רחמנא ואם כן תפסל זיואל דופן לארן לומר דפליג ר' שמעון על רבותיו ר"א ורזנן ולומר שיכשיר זביעה אלמא תניא כו' ולי"ג אללא וצספרים לא היה כמזב אללא וצקוטנ' הגיה וכחז ה"ג אללא שאני פרה וכו' **(ח)** לעולם קדשי זדק הבית היא לכ"ע וטעמא דמיפסלא זביעה לר"ש הואיל ומוס פוקל זה ורזנן טעמייהו משום דחטאת קרייה רחמנא וניחא דכל שיטת התלמוד אחיא נמי לרזנן ומסקנא דצ"ק דחולין נמי כרזנן אחיא וי"ם שכתוב בהן אחר ומודה ר"ש לענין קדשים ואלא מאי קדשי מוצח סוף סוף תפסל זיואל דופן האי מאי אי אמרת בשלמא קדשי מוצח היא היינו דפליגי ר"ש ורזנן אללא אי אמרת קדשי זדק הבית היא מי תפסלא זביעה לעולם אימא לך קדשי זדק הבית היא ולענין רביעה אפי' ר"ש מודי דפסלה דכתיב זדק **בקשו** **מבנו** **אבנים** **לאפור**. האי דמאן בן נמינה על כרחנו זבית שני היה מדקאמר לשנה אחרת נולדה לו פרה אדומה זעדרו דהא קיימא לן **ז** דזימי בית ראשון לא נשרפה שום פרה כי נסתפקו זבאותה שעשה משה כל ימי בית ראשון ועד עורא שעשה השניה וכיון דהיה אפוד זבית שני אס כן שמיר נמי היה צו דהכי משמע דפרק מי שחחו (גיטין סח. וסס ד"ה איכא) דאפור לריך שמיר דקאמר התם איכא שמיר דאיתי משה לאזני אפוד ואפי' לר' נחמיה דאמר לא זביע שמיר לאזני המקדש דפרק עגלה ערופה (סוטה מח: וסס) אללא היה מתקן מבחון ומכניס מבפנים מכל מקום בזבני אפוד מודי דזביע שמיר משום דכתיב במלאתם **(כ)** כותב עליהם זביו ומראה להם שמיר והן נבקעות מאילניהן כתאננה זו שנבקעת בחמה ואינה חסרה כלום ואין להקשות מהאיא דפרק בתרא דסוטה **(כ)** דתנן משמתו זביאים הראשונים בטלו אורים ותומים משחרב דבמ"ק בטל השמיר דמשמע משחרב דבמ"ק היינו בית ראשון מדקתני בתריה פולמוס אספסיונים של זביע ראשון ליערביניהו וליתנינהו משחרב דבמ"ק בטלו אורים ותומים ושמיר דהא בגמ' זבירייתא אורים ותומים משחרב בית ראשון דאי ליה ואורים ותומים לא היו זבית שני שהם מחממה זבירים שחסר בית שני יש תימא כיון דהוה שמיר זבית שני אי"כ לקמן פרק רבי ישמעאל (דף נג:) גבי אזני מוצח ששקזום מלכי יון דפרין היכי ניעביד ניתזביניהו אזנים שלמות אמר רחמנא ניתזביניהו פירוש דברול שלא להיות שם פגימה לא מניין עליהם זבול אמר רחמנא ומאי קושיא ליערביניהו על ידי שמיר וי"ל דעל ידי שמיר אינו נעשה חלק כי אם מצקע כתאננה שלא תהא חסרה כלום אללא אין עושה אותן שלימות שלא תחגור בהן כפורן ופגימה בחגירת כפורן פסלה בזמנא דליתא דפרק קמא דחולין (דף יח. יח. וסס) **ז**:

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

אלא זפרה אדומה דמיה יקריס. דחייש עובד כוכבים להפסד מרובה וכייף לזרייה: אללא זבשאר קרבנות מודו. והא דתניא לעיל [כג:] לוקחין מהן זבהמה אמנאן תרמייה לא רבי אליעזר ולא רזנן: כל לאן קרה. קדר ישמעאל. וכתיב יעלו **(ח)** (לרזון על) מוצחי אלמא

זשאר קרבנות נמי שרי ושפיר איתרנן רומיין דלעיל [סס:] **עד לאן לא פליגי רז'**. מלתא זבאפי נפשיה קאמר ואזיל: אללא זחששא. היכא דלא חזינן דרביעה פליגי דמר חייש ומר לא חייש: קדשי מוצח היא. דין קדושת מוצח יש לה ליפסל זביעה ולענין פדייה דלא נפקא לחול זבלא מוס וקף ע"ג דלאו למוצח קרבי: דאי. ק"ד לא אלמא קדושתיה **(י)** מקדושת זדק הבית ועל כל דבר חל קדושת זדק הבית אפי' על אזני: אמאי. פסלה זה רביעה: שאני פרה דחטאת קרייה רחמנא. לעולם גבי פדייה והעמדה והערכה דין קדשי זדק הבית עליה ומיהו לענין פסולין **(ט)** סגיא מילמא לאחויי זפסול דחטאת קרייה רחמנא למי נדה חטאת היא [במדבר יט:] **פסל זיואל דופן**. דפסול הוא לשאר קרבנות דתניא (זכורות דף **מז**) שור או כשב פרט לכלאים או עז פרט לנדמה כי יולד פרט לזואל דופן והאי קרא זקרבנות כתיב ויקרא **בנ**: **הקדיש זיואל דופן**. הקדיש לפרה אדומה יואל דופן פסולה כו': ולו מעליא הוא. זמסכת נדה (דף **מז**) יואל דופן אין יוזבין עליו ימי טומאה וימי טהרה ואין חייבין עליו לטהר ליה ר"ש אומר הוה הוא כילוד ויש לו טומאת זבעה לזכר ושזועיים לנקבה וכן ימי טהרה וקרנן: מודה ר"ש לענין קדשים. דזבהמה שזאה דרך דופן פסולה לקרנן דגבי טומאה וטהרה דאמו הוא דקאמר **(א)** ליה ר"ש מריבוי הכתוב אס נקבה תלד ויקרא **(י)** הוספי **(י)** לידה אחרת לרבות יואל דופן זבל זקדשים מודי והא דר' יוחנן זמסכת נדה: ה"ג אללא שאני פרה הואיל

ומוס פוסל זה דבר ערוה ועזובו כוכבים פוסל זה דכתיב כי ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

משחטם זהם מוס **(י)** ותנא דני ר' ישמעאל כל מקום כו' עד פן שחיתו כל שהמוס פוסל זו רז'. לא תימא דטעמא דמיפסלא זביעה הבית חטאת קרייה רחמנא אללא היינו טעמא דלע"ג דקדשי זדק הבית חטאת קרייה רחמנא ומוס פוסל זה דכתיב [במדבר יט] אשך אין זו מוס: דבר ערוה. נרצע: ועזובו **כוכבים**. כגון מוקדיה ונעבד פסולין זה דאיתקש השחתה למוס: כי השחית כל זבשר את דרכו. תשמיש. דור המזבל זעבירה קלקלו דכתיב [בבבאשית ו] ויראו בני האלהים וגו': וכי סימא ה"ג. דאסור לקנות זהב ואזניס טובות למלאכת המשכן מן העובדי כוכבים: **עד היכן כיבוד אז ואס**. כמה אדם מנזוה להורר כזיבוד אז ואס: מה עשה עובד כוכבים. וכ"ש ישראל שמנזוה על כך: זששים

מסורת הש"ם

(א) [לקמן כד. ע"ש. ג.] (ז) ז'יל על לרזון. (א) יומא מב. (ז) [ומסי' דפריה פ"ג ה"ה.] (ס) [גדה מ. חולין נא:.] (י) סנהדרין מ. זכורות מ. ממורה כח: חולין כג. (כ) קדשין לא. (ח) [ז'יל על לרזון.] (ט) זבדפי' הניסרא סאי וכו' הרש"ש, (י) כס"א: מן הגוים. (ל) [ועי' מוס' ז"מ ז' סד"ה אף עובד.] (ז) [ז'יל חטאת העוף.] (מ) [פריה פ"ג מ"ה.] (נ) [דף מת. א.] (ע) [ופ"ע מוספות סוכה מט. ד"ה שכל ומספות גיטין סח. ד"ה איכא ומספות זבחים נד: ד"ה אזניס ומוס' חולין יח. ד"ה ומיה.]

תורה אור השלם

- כל צאן קדר יקבצו ק"ל איילי נביות ושרותהך יעלו על רצון מוצחי ובית ספארתי אפארי. שיעהו ז ו
- וְאָסַף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרוֹחַ הַדְּבִיחַ מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ מִבְּיַת טְהוֹר וְהָיָה לְעֹדֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁכַּת לְמִי נִדְּהָ וְקָמַת הָיָה:
- וּמִדֵּי בֶן נָבֵר לֹא תִקְרְבוּ אֵת לְחֵם אֱלֹהִים מִכָּל אֵלֶּה כִּי מִשְׁתַּחֲוֶה בָהֶם מוֹס בָּם לֹא יִרְצוּ לָכֶם:
- וְקָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהָיָה נִשְׁתַּחֲוֶה בִּי הַשְּׁחִיתָ כָּל בְּיָשָׁר אֶת דְּרָבָה עַל הָאָרֶץ:
- פֶּן תִּשְׁחָתוּן וְעִשְׂתִּים לָכֶם פֶּסֶל תַּמְנוּת כֹּל סֶמֶל תַּבְנִית וְזָכַר אוֹ

- (א) [קדושין לא. ע"ט].
- (ב) [מוספת דפרה פ"ב ה"א]. (ג) [שבת מט. ו"ט]. (ד) [טהרות פ. תמורה ל.]. (ה) תמורה שם [לקמן מו:]. (ו) [תמורה ל: ע"ט ע"ע ועי' מוס' מנחות נח: ד"ה וליא' דאמרין]. (ז) [נעל כג: ע"ט]. (ח) [זבחים קטו.]. (ט) [שמות מוס' ויקהל פרשתא ג.]. (י) [ג"ל ערביה]. (יא) [לקמן מט. ובפסחים טו: מו.].

תורה אור השלם

1. אבני שהם ואבני מלאים לאפור וְלחֹשֶׁן: שמות זה ה
2. וְאבני שהם ואבני מלאים לאפור וְלחֹשֶׁן: שמות זה ה
3. כָּל צֶאֱן קָדָר יִקְבְּצוּ לָךְ אֵילִי נְבוֹת יִשְׂרָאֵל וְיִבְרָךְ יַעֲזֹר עַל רִצּוֹן מִזְבְּחֵי וּבֵית תַּפְאֲרָתִי אֶפְאֵר: ישעיהו ט ז
4. כִּי אֶז אֶהַפֵּךְ אֶל עַמִּים שֶׁשָׁה בְּרִיחַ לְקָרֵא בְלִם בְּשֵׁם יי' לְעִבְדוֹ שְׂכָם אֶהְדֹּ: צפניה ג ט
5. וְיִאמֶר מֹשֶׁה בִּם אֶתֶּה תִּתֵּן בְּיַדְךָ וְיָדֶיךָ וְעֹלֹת וְעִשְׂוֹ לַיי' אֱלֹהֶיךָ: שמות י כה
6. וְיָקַח יִתְרוֹ חֹתֵן מִשָּׁה עֶלְיָה חֻבְחָיִים לְאֵלֹהִים וְיָבֵא אֶתְהֵן וְכֹל יִשְׂרָאֵל לְאֶבֶל לָחֵם עִם חֹתֵן מִשָּׁה לַפְּנֵי הַקְּאֵלִים: שמות יח יב

הגהות הב"ח

- (א) נמי מרמי אית ליה אית ליה קיסה:
- (ב) תוס' ד"ה ואבני וכו' הדרה ערביה דבאבני:

לעזר רש"י

פז"ק א. אכסדרה.

מוסף רש"י

בששים רבוא שבר. היה משתכר בה ששים ריבוא דינרי זהב (קדושין לזא). תחת מראשותיו של אביו. והוא יסן (שם). משם ראה. בתמיה (סוכה כח.). וולד הנוגחה אסורה. בהקדמה כגון עגמה על פי עד אחד או על פי הנעלים דמתפלה לנבואה ולא להדיעו (סנהדרין פ. ע"ט). כל הפסולין לגבי מזהב. כגון מוקצה ועבד (קמח טו.). כל צאן קדר. קדר ישמעאל וכתיב יעלו על רצון מזהב, אלמלא בשאר קרנות נמי שרי (לעיל כב.).

אין מעמודין פרק שני עבודה זרה

בששים רבוא שבר. ששים ריבוא דינר היו רוצין ליתן לו ריוח: לא יערו. להקילו משנתו: אבני שהם הפסיק הענין. מדלא כתיב ואבני שהם דכתיב זכולוהו וכסף ונחשת ותכלת וארגמן ועורות (הפסיק הענין ולא קאי אויסקו: והא ואבני מלואים כתיב

בששים רבוא שבר רב כהנא מתני בשמונים רבוא והיו מפתחות מונחות תחת מראשותיו של אביו ולא צערו ¹אבני שהם הפסיק הענין והא ²ואבני מלואים כתיב דהדר ערביה ועוד קתני סיפא ⁶לשנה אחרת נולדה לו פרה אדומה בעדרו נכנסו חכמי ישראל אצלו אמר להם יודע אני בכם שאם אני מבקש מכם כל ממון שבעולם אתם נותנין לי עכשיו איני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל אבא התם על ידי תגרי ישראל זבון ורבי אליעזר לא חייש לרביעה והתניא ⁷אמרו לו לר' אליעזר מעשה ולקחווה מן העובד כוכבים ודמא שמו ואמרי לה רמוץ שמו אמר להן רבי אליעזר ⁸משם ראה ישראל היו משמרין אותה משעה שנולדה רבי אליעזר תרתי אית ליה ⁹ קיחה וחייש נמי לרביעה אמר מר ישראל היו משמרין אותה משעה שנולדה וניחוש דלמא רבעי לאמא כי הוה מעברה ⁷דאמר רבא "וולד הנוגחה אסורה היא וולדה נגחו וולד הנרבעת אסורה היא וולדה נרבעו אימא ישראל היו משמרין אותה משעה שנוצרה וניחוש דלמא רבעוה לאמא מעיקרא ¹⁰דתנן "כל הפסולין לגבי מזהב ולדותיהן מותרין ותני עלה ר' אליעזר אוסר הניחא לרבא דאמר רבא אמר רב נחמן ¹¹מחלוקת כשנרבעו כשהן מוקדשין אבל כשהן חולין דברי הכל מותרין אלא לרב הונא בר חיננא אמר רב נחמן מחלוקת כשנרבעו כשהן מוקדשין דברי הכל אסורין מאי איכא למימר אימא ישראל היו משמרין אותה לאמא משעה שנוצרה וניחוש דילמא רבעוה לאמא דאמא כולי האי לא חיישינן אמר מר ישראל היו משמרין אותה שנוצרה מנא ידעינן אמר רב כהנא כוס אדום מעבירין לפניה בשעה שעולה עליה זכר וכו' אמאי דמיה יקרין הואיל ושתי פוסלות בה ומאי שנא דידהו אמר רב כהנא במוחזקת יתיב ר' אמי ורבי יצחק נפחא אקלעא דר' יצחק נפחא פתח חד מינייהו ואמר וכן היה ר"א פוסל בכל הקרבנות כולן פתח אידך מינייהו ואמר "מאי אותיבו ליה חברוהי לר"א ³כל צאן קדר יקבצו לך וגו' אמר להן ר"א כולם גרים גרורים הם

בר.

ואבני מלואים כתיב דהדר ערביה. לפ"ה משמע דזה הפסוק צויקחו לי תרומה ומתחלה היה דוחה אבני שהם הפסיק הענין והדר מקשה והא ואבני מלואים כתיב דהדר ערביה שגם אבני שהם נקרא בהם ויקחו ומימה דאטו כתיב דכתיב אבני שהם הפסיק הענין לא יכתוב שום וי"ו צפסקוס ועוד קשה אי חשבי עירוב מקראות צבי האי גוינא א"כ פ"ק דשבועות (דף י.) דתנן ר"מ אומר כל השעירים כפרתן שיה ומפיק ליה בגמרא מדכתיב ושעיר ופריך עלתת ויה"כ דלא כתיב זכו ושעיר מאי איכא למימר ומאי פריך הא כיון דצסקות דתמריה כתיב ושעיר נמי הדר ערביה לכן נראה דהאי מעשה דדמא צן נתימא לאו צאבני שהם הוה אלף צאבני חשון ואע"ג דאמר בגמרא צקו ממנו אבנים לאפוד י"ל כיון שחשן ממונר לאפוד קרי אפוד וכן משמע צירושלמי דפאה דמייתי האי עובדא דדמא צן נתימא גצי פעס אחת אצדה ישפה מצנימן והכי פריך הכל והא כתיב אבני מלואים (ב) והדר ערביה וצאבני מלואים מיהא דכתיב וי"ו לדרוש צהו ויקחו וינחא נמי מהיא דפרק קמא דשבועות (דף י.) דכיון דכתיב ושעיר צסקות ניימא דצההוא ⁵ מרביה קרא ור"ח גרס והא ואבני הדר ערביה וקאי אההוא דפרשת ויקהל דכתיב קחו מאתכם תרומה וכתיב ואבני שהם הפסיק הענין שכתוב בהו ויקחו לי תרומה והיאך בקשו לקנותם מעובד כוכבים. ופריקון כיון דלא כתיב ואבני שהם. דאמר' ואי"ו מוסף על ענין ראשון אלא אבני שהם הפסיק הענין שכתוב בהו ויקחו. ומקשינן (ל)הא בויקהל משה כתיב קחו מאתכם תרומה. וכתיב התם ואבני שהם ואבני מלואים. ועוד הנה קנו ממנו פרה אדומה. ומקשינן (ב) היאך א"ר אליעזר שקנה פרה אדומה מעובד כוכבים. ופריקון (זו) דמא בן נתינה זו הפרה לא נולדה לו מפרה שלו אלא מתגר ישראל זבנה וישראל היו משמרין את אמה משעה שנוצרה. ור' אטורה. ואי אמרת נוחש לאמה דאמה. כולי האי לא חיישינן. ומנא ידעי דמשמרין לה. אמר רב כהנא כוס אדום מעבירין לפניו בשעה שעולה עליה זכר. אי הכי אמאי רבינא במוחזקת. וכן היה ר' אליעזר פוסל בכל הקרבנות כולן. אמרו לו והא כתיב כל צאן קדר יקבצו לך וגו'. אמר להן כולן גרים הם לעתיד לבוא. אמר רב יוסף מהאי קרא לקרא כולן בשם ה' ולעברו שכם אחד

הכל צווינן צלא שום הפסק: **ור"א** חייש לרביעה והא תניא אמרו לו וכו'. הוה מני לאקשויי מההיא דוכן היה ר"א פוסל בכל הקרבנות אלמלא חייש לרביעה אלף נחא ליה לאתויי מההיא מעשה דקיימי עליה: **וניחוש דלמא רבעה לאמה.** הא עול על אמה והיא אמה נשא עול דא"כ לא אשכחן ואין לומר דר"א עול על אמה דתנן (פרה פ"ב מ"ד) עולה עליה זכר פסולה: **ותנני עלה ר"א אוסר וכו'.** לאו דוקא אכל הפסולין קאי דהא אתנן פסול לגבי המזבח ואמרין צמרובה (צ"ק טו. וס) דצין לצ"ש וצין לצ"ה ולדות של אתנן מותרים ואין לומר דר"א פליג עלייהו: **ישראל** היו משמרין לאמה משעה שנוצרה. מימה לאצ נמי אמאי אינס לריכיס לשמור דלציצא דר"א קיימינן דאית ליה ⁶ זה וזה גורם אסור וי"ל כיון דטעמא דאמר נמי אינו אלף משום דצוא מילתא כדאמרין צקו תמורה (דף ג:) ומתאי טעמא אמרי' דנרבעו כשהן חולין מותרין דכיון דאשתנו לא צויה מילתא הכי נמי צנרבע האצ לא מינכרא ולא צויה מילתא: יתרו

כולם גרים גרורים הם לעתיד לבא ומאי קראה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כלם בשם ה' מתקף לה רב יוסף ודלמא מעבודת כוכבים הוא דהדרי בהו א"ל אבני לעברו שכם אחד כתיב מיתבי ⁵ ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועולות קודם מתן תורה שאני ת"ש ⁶ ויקח יתרו חתן משה עולה וזבחים לאלהים יתרו נמי קודם מתן תורה הוה ⁷ הניחא למ"ד יתרו קודם מתן תורה הוה אלא למ"ד יתרו

עין משפט

גד מצוה יב א מ"י פ"ג מה"ל אסורי מצות הלכה כי יג ופ"ה מה"ל מוק ממנו הלכה יאן סמג סוף לאין שני: ב ג מ"י פ"ג מה"ל אסורי מצות הל' יב סמג עס:

רבינו הגנאל

והנה בענין האפוד כתיב בהו ויקחו לי תרומה והיאך בקשו לקנותם מעובד כוכבים. ופריקון כיון דלא כתיב ואבני שהם. דאמר' ואי"ו מוסף על ענין ראשון אלא אבני שהם הפסיק הענין שכתוב בהו ויקחו. ומקשינן (ל)הא בויקהל משה כתיב קחו מאתכם תרומה. וכתיב התם ואבני שהם ואבני מלואים. ועוד הנה קנו ממנו פרה אדומה. ומקשינן (ב) היאך א"ר אליעזר שקנה פרה אדומה מעובד כוכבים. ופריקון (זו) דמא בן נתינה זו הפרה לא נולדה לו מפרה שלו אלא מתגר ישראל זבנה וישראל היו משמרין את אמה משעה שנוצרה. ור' אטורה. ואי אמרת נוחש לאמה דאמה. כולי האי לא חיישינן. ומנא ידעי דמשמרין לה. אמר רב כהנא כוס אדום מעבירין לפניו בשעה שעולה עליה זכר. אי הכי אמאי רבינא במוחזקת. וכן היה ר' אליעזר פוסל בכל הקרבנות כולן. אמרו לו והא כתיב כל צאן קדר יקבצו לך וגו'. אמר להן כולן גרים הם לעתיד לבוא. אמר רב יוסף מהאי קרא לקרא כולן בשם ה' ולעברו שכם אחד

(א) ע"י צמון' כאן ד"ה ואבני. שיהיו נוספ רבעו צה. (ב) נראה דל"ל הא אמר ר"א דאסורי לקנות פרה אדומה כו'.

מסורת הש"ס

(א) [בס"פ: 6: עשרים וארבע, וכן להלן, 3] תענית כ, (ג) ס"א ח"ר אלעזר, (ד) [במהלך], (ה) קידושין פ:, (ו) [ג"ל שמים], (ז) [סוּמָן, כ"ט].

הגהות הב"ח

(א) גמ' כיום תמים מכלל דמעניקרא לאור כיום תמים ר' שמואל בר נחמני: (ג) שם דכתיב ביה ועצת הישר וכו' דכתיב ביה צימים: (א) רש"י ד"ה ספר וכו' ונקבעה הכא ושצפתא: (ז) רוב' ד"ה למשה וכו' מלמד שהוריה לו נגלגל תמה:

לעזי רש"י

הטרי"ל. טורף. פולפי"א. הבשר שעל עצם היד.

מוסף רש"י

אתיא אהל אהל. כתיב במלחמת יהושע לחל גלדך ומלחמת משה כתב לחל תם פתחך מה יהושע נקמה לו תמה מלחמתו דכתיב בהר"א חף משה קך. שק דרך הכתובין למד סמוס מן התפורש בנמו, צדבור דומה לכתוב ומריצה שיה אחת מן ה"ג מדות שניתנו לו למשה מסיני ומתחילת סיופרא מפורש (תענית כ:.) עם שתי נשים. מפני שעתה קלה ושפיהן עומות להתפנות ולא חילת זו ממכירתה. שחף היא תעשה כמנחה (קידושין ט:9).

רבינו חננאל

וידום השמש וירח עמד וגו' מאי על ספר הישר זה ספר בראשית שהוא ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים כדכתיב תמות נפשי מות ישרים. והיכא רמיזא עמידת השמש וזרעו יהיה מלא הגוים אמתו יהיה כח דרע ר' יהושע בן לוי אמר מלא כיום תמים. כ"ד שיה. חגמה ליהושת כמה עמד. ר' יהושע בן לוי אמר כיום תמים. כ"ד שיה. כללו של דבר כיום תמים כו'. פי' כתיב ויעמד השמש בחצי השמים. וכתוב ולא אץ לבוא כיום תמים. כלל עמידתו כיום תמים שהוא כ"ד שעות. כיצד עולה שם כמנהגו שהגיע למערב ולא אץ שעות עד שהגיע בחצי השמים ועמד שם י"ב שעות וירד ו' שעות כמנהגו עד שהגיע למערב ולא אץ שעות עד שהגיע בחצי השמים ועמד שם י"ב שעות כיום תמים. ר"א אומר כ"ד שעות ששכיל יום הכל ל"ו שעות. כיצד עלה מן המזרח שש שעות עד שהגיע בחצי השמים ועמד שם י"ב שעות וירד למערב שש שעות וכשהגיע למערב לא אץ לבוא אלא עמד שם י"ב שעות. נמצאת עמידתו בשני מקומות כ"ד שעות כיום תמים.

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

וידום השמש. ציהושע כתיב כשנלחם עם חמשת המלכים הנרסים על הגבעונים. והכא נקט לה משום דפליגי לעיל [כד:] ר"א ורבי שמואל בר נחמני כמדרכ פסוקא דוישרנה ופליגי נמי כמדרכ דויעמד השמש: **וידום**. שתק מלומר שירה שכלל עת לכתו אינו שותק ובעמידתו שותק ויהושע אומר שירה בשבילה דכתיב [יהושע י] אז ידבר יהושע לה' ביום תת ה' וגו': **עד יקום גוי**. ינקום ישראל מאויביו: **הלא היא כסובה על ספר הישר**. שעמיד ליעשות לי נס: **ספר אנרסה נו'**. היינו ספר בראשית שמעשה אבות כתובים זו: **מוס ישרים**. בלעם מבקש על עלמו שימות מיתה של גויעה כמותן: **והיכא רמיזא**. בצראשית שעמיד יהושע לבא לנס זה. יהושע משצט אפרים צא כדכתיב (במדבר [וכתיב בצאפרים וזרעו יהיה] מלא הגוים כל הארצות נתמלאו מיראתו ומאמתו וזעו של אפרים יהיה מלא הגוים אדם נוטא כאן מלחמה ואין בני אספמיילא יודעין צה אצל צשעה שעמדה לו חמה ליהושע נראה לכל העולם ויראו מפניו: **ספר משנה סורה וספר שופטים י"ג**. הכא ואגב ריהטא דגירסא דלקמן ניקבעה (א) היא ושצפתא היא דהא לא רמיזא ציה: **ויעמד השמש**. יש צמשמעה שתי עכבות אחת צחלי השמים והיינו צחלי היום ואחת סמוך לשקיעתו: **דכתיב ולא אץ לבוא**. אלא שזה כיום תמים דהיינו עשרים וארבע שעות דיום אינו תמים ושלא חלף עם לילו: **עשרים וארבעה**. היה אותו יום מעלות השחר עד יליאת הכוכבים ויום תמים אכולה מילתא קאי אהלוך ואעמידה: **אזיל שים**. עד תלי השמים: **וקם שית**. דכתיב ויעמד שית כדכתיב ולא אץ לבוא: **כולה מילתא**. הילוכו ועמידתו כיום תמים עשרים וארבע של יום ולילה דשאר ימים: **ל' ושיס**. דיום תמים דקרא לעמידה לחוד קאי: **ארבעים ושמונה**. דיום תמים דקרא אשהיה דשקיעה קאי וקמייתא דלא כתיב ציה כיום תמים עמידה שנים ולשתוק צבילה: **איכא דאמרי**. הגן שיעורי דהגן רצנן צמוספתא שניתוסף על היום קאמרי להו: **רבי יהושע בן לוי אמר עשרים**

וארבע. הוצי המוספתא ויום תמים תוספתא ויום תמים דקרא לעמידה ללא אץ לבוא קאי וקמייתא סתמא י"ב שעות כמות לילה: **ור' שמואל בר נחמני**. סבר דכיום תמים לעמידה דולא אץ לבוא קאי ומיהו מקיש עמידתו דחצי השמים לציאתו **גמרא**. שהלוהו הגמון (ו) אחד עשר מעינות כו' צמסכת תענית **צפ'** סדר תעניות אלו (דף יט:.) **למשה**. במלחמת סיחון: (דף היה **כיום ההוא**. צמעשה דיהושע כתיב: **אצני צרד**. דלא היו צמשה: **ויאמר ללמד בני יהודה קשה**. בקניה שקונן דוד על שאלו כתיב: **הלא היא כסובה המושך צקשת נותן ידיו כנגד עיניו דהיינו מול העורף הטרי"ל בלע"ז: דכתיב**. צמשה תורה ועשית הישר והטוב: **איזהו היא מלחמה שלריצה לימוד כו'**. ומגן. דקרא ציהודה כתיב: **דכתיב**. צרישא דסיפרא מי יעלה צמחלה אל הכנעני להלחם זו ויאמר השם יהודה יעלה אלמא סתם מלחמה דסיפרא ציהודה קיימי: **וירם הטבח אם השוק ואם העליה**. משום פלוגתא דהני אמוראי גופייהו נקט לה **והעליה**. מה שעליה: **דמסמכא שוק לאליה**. השוק סמוך (ל) לאליה שהאליה מלמעלה ומסמכה על השוק ושוק הוא עצם של זומת הגיד הממונע בין קולית לארכובה וציצירים התחתונים סומכין את העליונים: **דמחיס**. מניח מזה על השוק גבי מזה ושוק של שלמים צשעת תנופה והיחא סעודתא אע"פ דצמ הוה כדכתיב (שמואל א ט) כי הוא יצרך (את) הוצמ לא הוה מזה ושוק ידיהו לכהן דצמה קטנה הוה וקיימא לן צפרק צמרא דוצמים (דף ק"ט:) מזה ושוק צצמה גדולה ואין מזה ושוק צצמה קטנה: **שופי**. קף הירך הסובצ עצם הקולית וקורין פולפי"א: **לא יתייחד איש אחד עם שתי נשים**. שהנשים דעתן קלות ושמהין תמרלינה לעציה:

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

וידום השמש וירח עמד עד יקום גוי אויביו הלא היא כתובה על ספר הישר מאי ספר הישר א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן זה ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים שנא' ²תמות נפשי מות ישרים והיכא רמיזא ³וזרעו יהיה מלא הגוים [אימתי יהיה מלא הגוים] בשעה שעמדה לו חמה ליהושע ויעמד השמש בחצי השמים ולא אץ לבוא כיום תמים וכמה א"ר יהושע בן לוי עשרים וארבעה [שעין] אזיל שית וקם שית אזיל שית וקם שית בולה מלתא כיום תמים ר' אלעזר אמר שלשים ושית אזיל שית וקם תריסר אזיל שית וקם תריסר עמידתו

כיום תמים רבי שמואל בר נחמני אמר ארבעים ושמונה אזיל שית וקם תריסר אזיל שית וקם עשרים וארבעה⁶ [שנאמר] ולא אץ לבוא כיום תמים מכלל דמעיקרא לאו כיום תמים [הוה] א"ד בתוספתא פליגי ר' יהושע בן לוי אמר עשרים וארבעה אזיל שית וקם תריסר אזיל שית וקם תריסר עמידתו כיום תמים ר"א אמר שלשים ושש אזיל שית וקם תריסר אזיל שית וקם עשרים וארבעה ולא אץ לבוא כיום תמים⁶ (ר' שמואל בר נחמני אמר ארבעים ושמונה אזיל שית וקם עשרים וארבעה אזיל שית וקם כ"ד מקיש עמידתו לביאתו מה ביאתו כיום תמים אף עמידתו כיום תמים⁷ תנא כשם שעמדה לו חמה ליהושע כך עמדה לו חמה למשה ולנקדימון בן גוריון יהושע קראי נקדימון בן גוריון גמריא למשה מגל⁸ אאתיא אהל אהל כתיב הכא יאהל תת פחדך וכתיב התם ביהושע⁹אהל גרדך ורבי יוחנן אמר אתיא תת תת כתיב הכא אהל תת פחדך וכתיב ביהושע⁶ ביום תת ה' את האמורי ר' שמואל בר נחמני אמר מגופיה דקרא שמעת ליה⁴ אשר ישמעון שמעך ורגזו וחלו מפניך אימתי רגזו וחלו מפניך בשעה שעמדה לו חמה למשה מיתבי⁷ ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו איבעית אימא שעות הוא דלא הוו נפיש כולי האי ואיבעית אימא אבני ברד לא הוו דכתיב⁸ ויהי בנוסם מפני בני ישראל הם כמורד בית חורון וה' השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים עד עוקה וימתו רבים אשר מותו באבני הפרד מאשר ררגז בני ישראל בקרב: יהושע י יב

⁸ ויהי בגסם מפני ישראל הם כמורד בית חורון ון השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים עד עוקה וימתו רבים אשר מותו באבני הפרד מאשר ררגז בני ישראל בקרב: יהושע י יב

⁹ ויאמר ללמד בני יהודה קשת הנה כתובה על ספר הישר מאי ספר הישר א"ר חייא בהו תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמותו והיכא רמיזא ¹⁰יהודה אתה יודוך אחיך ירך בעורף אויבך ואיזו היא מלחמה שצריכה יד כנגד עורף הוי אומר זו קשת ר"א אומר זה ספר משנה תורה ואמאי קרו ליה ספר הישר דכתיב (ט) ¹¹ועשית הישר והטוב בעיני ה' והיכא רמיזא ¹²ידיו רב לו ואיזו היא מלחמה שצריכה שתי ידים הוי אומר זו קשת ר' שמואל בר נחמני אמר זה ספר שופטים ואמאי קרו ליה ספר הישר דכתיב¹³ בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה והיכא רמיזא ¹⁴למען דעת דורות בני ישראל ללמדם מלחמה ואיזו היא מלחמה שצריכה לימוד הוי אומר זו קשת ומגן דביהודה כתיב דכתיב¹⁵ מי יעלה לנו (בתחלה) אל הכנעני ⁷להלחם בו ויאמר ה' יהודה יעלה ¹⁶וירם הטבח את השוק והעליה וישם לפני שאול מאי והעליה ר' יוחנן אומר שוק ואליה מאי והעליה דמוסכא שוק לאליה ורבי אלעזר אומר שוק וחזה מאי והעליה דמחית לה לחזה עילויה דשוק כי בעי אגופי ומנפי ליה ורבי שמואל בר נחמני אמר שוק ושופי מאי והעליה שופי עילויה דשוק קאי: לא תתייחד אשה עמהם: במאי עסקינן אילימא בחד דכוותה גבי ישראל מי שרי ¹⁷והתנן אלא יתייחד איש אחד עם שתי נשים

ללמד בני יהודה קשה. בקניה שקונן דוד על שאלו כתיב: **הלא היא כסובה**. דבני יהודה היו מושכי קשת: **יד כנגד עורף**. המושך צקשת נותן ידיו כנגד עיניו דהיינו מול העורף הטרי"ל בלע"ז: **דכתיב**. צמשה תורה ועשית הישר והטוב: **איזהו היא מלחמה שלריצה לימוד כו'**. ומגן. דקרא ציהודה כתיב: **דכתיב**. צרישא דסיפרא מי יעלה צמחלה אל הכנעני להלחם זו ויאמר השם יהודה יעלה אלמא סתם מלחמה דסיפרא ציהודה קיימי: **וירם הטבח אם השוק ואם העליה**. משום פלוגתא דהני אמוראי גופייהו נקט לה **והעליה**. מה שעליה: **דמסמכא שוק לאליה**. השוק סמוך (ל) לאליה שהאליה מלמעלה ומסמכה על השוק ושוק הוא עצם של זומת הגיד הממונע בין קולית לארכובה וציצירים התחתונים סומכין את העליונים: **דמחיס**. מניח מזה על השוק גבי מזה ושוק של שלמים צשעת תנופה והיחא סעודתא אע"פ דצמ הוה כדכתיב (שמואל א ט) כי הוא יצרך (את) הוצמ לא הוה מזה ושוק ידיהו לכהן דצמה קטנה הוה וקיימא לן צפרק צמרא דוצמים (דף ק"ט:) מזה ושוק צצמה גדולה ואין מזה ושוק צצמה קטנה: **שופי**. קף הירך הסובצ עצם הקולית וקורין פולפי"א: **לא יתייחד איש אחד עם שתי נשים**. שהנשים דעתן קלות ושמהין תמרלינה לעציה:

ר' שמואל בר נחמני אמר עלה כמנהגו ו' ויעמד השמש בחצי השמים י"ב ירד ו' ועמד במערב כ"ד שעות שנאמר ולא אץ לבוא אלא עמד כיום תמים כ"ד שעות נמצאת עמידתו בשני מקומות ל"ו שעות. וי"ב כמנהגו הכל מ"ח שעות. איכא דמתני לה אהוספתא גם היא כדרך הוות. תנא כשם שעמדה לו חמה ליהושע כך עמדה לו למשה ולנקדימון בן גוריון כו'. איני והכתיב ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו לשמע ה' בקול איש וגו'. ופרקי' איבעי תימא עמידה הואי מיהו שעות נפישן כולי האי לא הוה. ואיבעי תימא אבני ברד הוא דלא הוו כדכתיב וחי' השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים וגו': ויאמר ללמד בני יהודה קשת הנה היא כתובה על ספר הישר. מאי על ספר הישר. א"ר יוחנן זה ספר בראשית כו'. כדאמרן. והיכא רמיזא ירך בערף אויבין. איזו היא מלחמה שהיא צריכה יד כנגד העורף הוי אומר זה קשת ר' אלעזר אמר זו ספר משנה תורה כו'. ויום הטבח את השוק והעליה וישם לפני שאול. מאי העליה ר' יוחנן אמר שוק ואליה. ר' אלעזר אמר שוק והוה. ר' שמואל בר נחמני אמר שוק ורשפי ומאי והעליה דרשפי עליו שוק קאי: **לא** תתיחד אשה עמון מפני שחשוךין על העריות

כה.

עין משפט ונר מצוה

יג א מיי פכ"ב מהל' אסורי ביאה ה' ה סמג לאוין קטו מוש"ע אה"ע פ"י כב סעיף ה' :

תורה אור השלם

- וידם השמש וירח עמד עד יקם גוי איביו הלא היא כתובה על ספר הישר ויעמד השמש בחצי השמים ולא אץ לבוא כיום תמים: יהושע י יב
- מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל ומת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמה: במדבר כג י
- ויקאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי גם הוא יתה לעם וגם הוא יגדל ואולם אתיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יתה מלא הגוים: בראשית מח יט
- היום הנה אהל תת פחדך ויראתך על פני העמים תחת כל השמים אשר ישמעון שמעך ורגזו ורגזו מפניך: דברים ב כב
- ויאמר יי אל יהושע היום הנה אהל גרדך בעיני בני ישראל אשר ידעו כי באשר הייתי עם משה אהיה עמך: יהושע ג ז
- אז דבר יהושע ליי ביום תת יי את האמרי לפני בני ישראל ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעת דום וירח בעמק אילון: יהושע י יב
- ולא יהיה כיום ההוא לפני ואחריו לשמע יהיה בקול איש כי ידחה גלחם לישראל: יהושע י יד
- ויהי בגסם מפני ישראל הם כמורד בית חורון ון השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים עד עוקה וימתו רבים אשר מותו באבני הפרד מאשר ררגז בני ישראל בקרב: יהושע י יב
- ויאמר ללמד בני יהודה קשת הנה כתובה על ספר הישר: שמואל ב א יח
- יהודה אתה יודוך אחיך ירך בערף אויבך ישמתו לך בני אבין: בראשית מח ט
- ועשית הישר והטוב בעיני יי למען ייטב לך ובאת וירשת את הארץ הטובה אשר נשבע יי לאבתקי: דברים ו יח
- וזאת יהודה ויאמר שבע יי קול יהודה ואל עמו תביאנו ידיו רב לו ועזר מקריו תהיה: דברים לג ז
- בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה: שופטים יז ו
- רק למען דעת דורות בני ישראל ללמדם מלחמה רק אשר לפנים לא ידעום: שופטים ג ב
- ויהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ביי לאמר מי יעלה לנו אל הכנעני בתחלה להלחם בו: ויאמר וירח יהודה יעלה הנה נחתי את הארץ בקדו: שופטים א א-ב
- וירם הטבח את השוק והעליה וישם לפני שאול: שמואל א ט כד